

Vattenmyndigheten

Samrådsredogörelse för Arbetsprogram för Norra Östersjöns vattendistrikt 2007-2009.

- Samrådshandling om planeringen av arbetet med vattenförvaltningen i Norra Östersjöns vattendistrikt.

Arbetsprogrammet för Norra Östersjöns vattendistrikt syftar till att översiktligt beskriva hur myndigheter, medborgare och andra berörda föreslås arbeta med den svenska vattenförvaltningen fram till år 2010. Vattenförvaltningen, som är det svenska genomförandet av EU:s vattendirektiv, innebär att Sverige skall kartlägga och analysera alla vatten, fastställa mål/kvalitetskrav och upprätta åtgärdsprogram för vattenmiljöerna i Sverige samt övervaka dem. Syftet är att uppnå målsättningen ”god vattenstatus” i alla vatten senast år 2015.

Vattenförvaltningen skall ge möjlighet för berörda att delta i arbetet under hela planeringscykeln. Arbetsprogrammet beskriver de olika arbetsprocesserna, tidsplaneringen, vilka formella beslut som kommer att tas och vilka produkter som skall tas fram. Det beskriver även när man kan delta i arbetet och lämna synpunkter på innehållet i olika beslutsunderlag.

Arbetsprogrammet har varit ute för samråd under 6 månader, den 1 februari – 1 augusti 2007. Arbetsprogrammet har skickats till 175 intressenter samt kungjorts i 27 dagstidningar (samtliga samrådsparter och dagstidningar finns i bilaga 1 respektive 2). 7 samrådsmöten har hållits under tiden.

Vattenmyndigheten önskade svar på följande fyra frågor:

1. Är det tydligt hur du får den information du vill ha?
2. Är det tydligt hur och när du kan påverka arbetet?
3. Är det tydligt hur vattenförvaltningsarbetet fungerar?
4. Hur vill du att vattenförvaltningsarbetet skall genomföras?

Vattenmyndigheten har fått totalt 74 remissvar.

Statliga organisationer som har svarat:

Banverket
Boverket
Energimyndigheten
Fiskeriverket
Jordbruksverket
Länsstyrelsen Dalarnas län
Naturvårdsverket
Riksantikvarieämbetet
Sjöfartsverket
Skogsstyrelsen
SMHI
Socialstyrelsen
Statens Räddningsverk
Sveriges Geologiska Undersökning
Vägverket Region Mälardalen

Kommunala organisationer som har svarat:

Avesta, Fagersta och Norbergs kommun i samverkan
Enköpings kommun
Finspångs kommun
Flens kommun
Hallstahammars kommun
Haninge kommun
Hedemora kommun
Huddinge kommun
Karlskoga kommun
Katrineholms kommun
Knivsta kommun
Köpings kommun
Lidingö stad
Lindesbergs kommun
Ludvika kommun
Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund
Norrköpings kommun
Norrtälje kommun
Nyköpings kommun
Nynäshamn kommun
Oxelösunds kommun
Regionförbundet Sörmland
Salems kommun
Sigtuna kommun
Skinnskattebergs kommun
Smedjebackens kommun
Stockholms läns landsting
Stockholms stad
Strängnäs kommun
Sundbybergs stad

Svenskt vatten
Sveriges Kommuner och Landsting
Södertälje kommun
Tierps kommun
Trosa kommun
Täby kommun
Upplands-Bro kommun
Upplands Väsby kommun
Uppsala kommun
Vansbro kommun
Vingåkers kommun
Västerås stad
Örebro kommun

Branschorganisationer och andra frivilligorganisationer som svarat:

Bällstaågruppen
Fyrisåns Vattenförbund
Föreningen Sveriges Spannmålsodlare
Jägareförbundet
Lantbrukarnas Riksförbund, LRF
Mellanskog
Mälarens Vattenvårdsförbund
Naturskyddsföreningen i Kumla
Nyköpingsåarnas Vattenvårdsförbund
SERO Sveriges Energiföreningars Riksorganisation
Skogsindustrierna
Svealands Kustvattenvårdsförbund
Tyresåsamarbetet
Tämnarens Vattenråd

Enskilda personer som svarat:

Christian Weyer, Stockholms miljöcenter/IUC Stockholm
Hans Tibell, Mellanskog

Vattenmyndighetens sammanställning av remissvar.

Fråga 1: Är det tydligt var du kan få den information du vill ha?

Mälarens VVF anser att informationen från vattenmyndigheterna varit tillfredsställande. **Ludvika kommun** menar att man lätt hittar den information som inte finns i samrådshandlingen på andra ställen, hos andra myndigheter och hemsidor, dessa delges bra. **Vingåkers kommun** anser att eftersom det i dagsläget saknas samverkan är det inte heller klart hur denna informationsstrategi fungerar. De tycker även att den öppna nationella databas som planeras är ett intressant anslag, som kommer att bli en värdefull komponent för kontroll och

planering av åtgärder. **SGU** saknar i Norra Östersjöns AP en beskrivning av förhållandena i kustvatten. **LRF** saknar mer information om den EU-gemensamma ram som vattenmyndigheterna ska verka inom. Det bör innehålla information om hur Sverige tänker interkalibrera gentemot andra medlemsstater. Det bör också finnas med vilka vatten som omfattas av åtgärdsprogram och rapportering, dvs nedre gräns för sjöar och vattendrag. **Svenskt vatten** efterfrågar "dagbok" om arbetets gång fram till 2010, som uppdateras på www.vattenmyndigheterna.se. En aktiv informationsspridning om vattenråd kommer att inspirera många VA-verk att ta en mer aktiv del i det lokala och regionala arbetet med vattenförordningen. **Christian Weyer** anser att det är bra information för den som är en delvis insatt redan, men det är upp till var och en att informera sig. För mycket inriktat på nätet, där det är stor konkurrens om läsarna. **Nynäshamns kommun** anser att det är svårt att veta hur långt arbetet har kommit inom kartläggning och analys och där det saknas data är det svårt att veta om det kommer att komma in ny data eller om det alltid kommer att saknas data pga att det inte finns mätdata. **Enköpings kommun:** information tycks ej ha nått ut till allmänhet och politiker i stort, mycket pga att det fortfarande är ett alltför övergripande och dessutom svårt område. Arbetsprogrammet har ej nått ut till alla berörda parter i tid. Kallelse till samrådsmöten har gått ut för sent. Informationen är ej tydlig avseende bildande av och skillnaden mellan vattenvårdsförbund, vattenförbund och vattenråd. **Uppsala kommun** tycker inte det är tydligt hur Vattenmyndigheten avser att redovisa utfallet av inkomna synpunkter. **Örebro kommun** tycker att det är tydligt hur man kan påverka arbetet genom skriftliga samråd och när dessa tre samrådsfaser kommer ske, personlig kontakt med tjänstemän på länsstyrelsen eller vattenmyndigheten och personlig kontakt med ledamöter i referensgrupp och i ev. vattenråd. **SERO** tycker att det vore bra om varje Vattenmyndighet, på sin hemsida, kunde informera om hur långt det konkreta arbetet med Vattendirektivets olika delar, har kommit. Istället för datum när saker ska vara klara, redovisa mer specifikt var någonstans i arbetet man befinner sig. Det behövs en manual till VISS så att alla kan använda den.

Vattenmyndighetens kommentarer till remissvaren:

Vattenmyndigheterna har valt att göra ett relativt kort och översiktligt Arbetsprogram som kan utgöra ett paraply för arbetsprocessen och de dokument och beslut som kommer inom vattenförvaltningen. Motivet var att ge så många som möjligt en insikt om hela förvaltningssystemet och den tidsplan som finns för arbetet. Det fortsatta arbetet kommer att innebära fler fördjupningar inom olika sakområden. Det finns mycket fördjupningsinformation kring vattenförvaltningen på vattenmyndigheternas, länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets och Sveriges Geologiska Undersöknings hemsidor. Vattenmyndigheten har kungjort Samrådet och olika samrådsmöten, och det har funnits många tillfällen att ta del av informationen. Dessutom sker många samverkansmöten med olika intressenter genom länsstyrelserna och Vattenmyndigheten, och det framgår tydligt av Arbetsprogrammet vart man skall vända sig för att få mera information.

En generell tidplan för olika arbetsmoment inom vattenförvaltningen kan upprättas på vattenmyndigheternas hemsida, men det blir svårt att vara konkret då huvuddelen av arbetet bedrivs på respektive länsstyrelse i olika arbetsprocesser.

Det internationella samarbetet genomförs av regeringen och centrala verk, och överenskommelserna inarbetas i föreskrifter för vattenmyndigheterna.

Samrådssammanställningar kommer att utarbetas efter varje samrådsfas och skickas till de instanser som besvarat remissen. Sammanställningen och remissvaren publiceras även på Vattenmyndighetens hemsida.

Fråga 2: Är det tydligt hur och när du kan påverka arbetet?

Mälarens VVF bedömer att förutsättningen för förbundets delaktighet och samverkan inom ramen för arbetet i distriktets förvaltningsplan är goda.

Vingåkers kommun och **Nyköpingsåarnas VVF** anser att det är oklart över vilken tyngd synpunkter, från enskilda, företag, kommuner och vattenråd, har på beslutsprocessen. **Tyresåsamarbetet** undrar hur deras synpunkter kommer att vägas emot kommuner och andra myndigheter. Hur kommer man att hantera om kommunerna inom ett avrinningsområde har väldigt olika syn på kvalitetskrav och åtgärdsprogram? **Sigtuna kommun** undrar vilka möjligheter som finns för kommunen att använda åtgärdsplanerna som stöd för krav på åtgärder?

Energimyndigheten beskriver AP som lättillgängligt, väl beskrivet, att det ger en god inblick i hur vattendistriktet avser att bedriva sitt arbete och att delaktighet förefaller vara ett högt prioriterat område. Det framkommer inte vilka parter som kommer att ges möjlighet att delta i vattenråden. **Fiskeriverket** ser positivt på de informationsdagar som har hållits under våren och hoppas att de förekommer även i fortsättningen. **Fyrisåns VF** anser att de är i behov av anvisningar hur vattenorganisationer kan/bör/skall integreras i processen och tycker att en stor brist är att det saknas hur samverkan ska fungera i praktiken och vilken funktion de kommer att ha. Även kommunernas roll beskrivs vagt. De efterfrågar en betydligt mera framträdande roll i vattenförvaltningsarbetet, samt att

Vattenmyndigheten rådgör med vattenorganisationerna under arbetet och utnyttjar de för utredningar/förstudier. **NF i Kumla** efterfrågar även mindre vattendragsråd där sakkunskap om mindre vattendrag kan komma att diskuteras. Bättre samarbete och informationsflöde till allmänheten. **Flens och Oxelösunds kommun** anser att det är svårt för kommuninvånare, fastighetsägare, mindre företag, organisationer m.m. att påverka på grund av den okunskap om vattenförvaltningen som råder.

Svenskt vatten välkomnar handledningen till vattenråd som

Vattenmyndigheterna för Västerhavet och Södra Östersjön publicerat och redovisar sina publikationer som kan ge idéer för det fortsatta arbetet.

Skogsstyrelsen skulle vilja se en mer inspirerande och uppmuntrande framtoning i detta avsnitt om man vill engagera människor till att delta i arbetet. Det är viktig information som kan komma fram på samverkansmöte när enskilda medborgare berättar om "sitt vatten". Därför krävs det en klar och tydlig information innan samrådsmötet och om annan information kring arbetet.

Vattenmyndighetens kommentarer till remissvaren:

Vattenmyndighetens Vattendelegation är beslutande för Förvaltningsplan, kvalitetskrav (miljökvalitetsnormer) och Åtgärdsprogram. Vattendelegationen skall avväga såväl enskildas intressen som organisationers, kommuners och statliga verks intressen gentemot målet om God vattenstatus. I grunden har alla rätt till God vattenstatus, men avvägning kan göras mot viktiga samhällsintressen eller om det får oproportionerliga konsekvenser för samhället eller samhällsekonomin. Sakliga argument från enskilda eller organisationer skall avvägas på lika villkor.

Åtgärdsprogram är bindande för myndigheter och kommuner, och skall kunna utgöra grund för kommunernas och myndigheternas krav på åtgärder, verksamhet och planering.

Vattenmyndigheterna och länsstyrelserna verkar för att det bildas samverkansorgan, "vattenråd", inom olika avrinningsområden. Vattenråden skall vara öppna för alla intressen och aktörer om de skall uppfylla syftet med samverkan, och det är aktörerna själva som skall bestämma sina mötesformer. Det vore naturligt att vattenvårdsförbund eller motsvarande och kommunerna initierar och tar en aktiv samverkansroll, då de ofta är de största aktörerna idag. Vattenrådet bör ha en helhetssyn på avrinningsområdet, men kan underindelas vid behov. Vattenrådets samverkansformer förhindrar dock inte enskilda aktörer att agera självständigt i samrådsprocessen, men en bred samsyn bland aktörerna har alltid större tyngd i en beslutsprocess.

Fråga 3: Är det tydligt hur vattenförvaltningsarbetet fungerar?

Ludvika kommun, Södertälje kommun, Stockholms stad, Täby kommun, Upplands Väsby kommun, Katrineholms kommun, Norrköpings kommun, Norrtälje kommun, Sigtuna kommun, Nynäshamns kommun, Haninge kommun, Vingåkers kommun, Svealands KVVF och Bällstaågruppen tycker att det framgår organisatoriskt hur vattenförvaltningens ansvarsfördelning fungerar centralt, men att det är oklart hur det lokala arbetet ska fungera och finansieras. Finns det statliga förväntningar på kommunerna att avsätta resurser och tid för arbete med åtgärder och tillsyn? Vilka påföljder kommer att finnas vid ett överskridande av de nya, juridiskt bindande, kvalitetskrav för vatten som vattenmyndigheten kommer att fastställa? **Svealands KVVF, SERO, Stockholms**

stad och Karlskoga kommun är kritisk till remissen eftersom de anser att arbetsprogrammet är alltför kortfattat och kan förklaras som en informationsbroschyr riktad till allmänheten och tycker att det viktiga är att se hur kommuner och vattenorganisationer ska införlivas i själva processen, vilket de saknar. De saknar också vilken roll och ansvar ett vattenråd har. Fokus i arbetsprogrammet ligger nu istället på den formella processen med dess olika etapper och samrådsperioder. Detta är möjligen värdefullt för aktörer som redan är involverade i arbetet men lämnar ingen egentlig vägledning för utomstående organisationer och enskilda. **Banverket** önskar en bredare representation av verksamhetsutövare i vattendelegerationerna. **Energimyndigheten** saknar beskrivning av nationella intressen, t.ex. energisystemfrågor och hur miljöpåverkan från vattenkraft för elproduktion ska ställas mot nationella mål om ökad användning av förnybar energi. Hur centrala myndigheter kan delta i förvaltningsprocessen framgår inte klart. **Jordbruksverket** anser att det fortfarande är abstrakt för de flesta vad en förvaltningsplan och ett åtgärdsprogram innebär i praktiken. Det skulle vara värdefullt att ta fram exempel på vad som ingår och hur det kommer att utformas för att t.ex. verksamhetsutövare kan känna till detaljeringsnivån och om enskilda verksamhetsutövare kommer att få direkta åtaganden i programmet. **Nyköpingsåarnas VVF och Oxelösunds kommun** tycker att finansieringen av nya prover, vattenråd och åtgärderna är oklart. **Svenskt vatten** är oroad över oklarheterna med finansieringen bland verksamhetsutövarna och vattenmyndigheternas budget och resurser, som är liten jämfört med många övriga EU-länder. **Skogsstyrelsen** framhåller att deras distriktskonsulenter ofta har mycket god lokalkännedom och kan bistå med underlag och information inför klassificeringen av vattenförekomsterna, där så kallade expertbedömningar behöver göras. Till tidtabellen för förvaltningsplanen skulle kunna kopplas när och hur man som organisation eller enskild medborgare kan vara med och påverka på ett tydligare sätt. **Nynäshamns kommun** har svårt att få grepp om åtgärds- och förvaltningsplanerna. Kommer åtgärdsplanerna att ingå i förvaltningsplanerna? **Täby kommun och Upplands Väsby kommun** anser att dynamiska råd som samlas kring en uppgift torde vara mer effektiva och målinriktade än de föreslagna statiska vattenråden. **Norrköpings kommun** saknar en tydligare diskussion om vattenråd i arbetsprogrammet. Finns det inom vattenmyndigheten planer på att initiera bildandet av vattenråd inom distriktet, på liknande sätt som gjorts av VM i Södra Östersjön och Västerhavet? De anser att vattenråd är ett bra forum för ökad delaktighet och lokal samverkan inom ett avrinningsområde. **SERO** anser att det i dagsläget främst verkar bildas vattenråd av tidigare VVFs. Risken är då stor att dessa vattenråd kommer att upplevas som ganska exklusiva och svåra att ta sig in i för främst den intresserade allmänheten. Genomför Vattenmyndigheten några specifika åtgärder för att främja bildandet av vattenråd? Vattenmyndigheterna skulle ju exempelvis kunna erbjuda någon slags plattform för intresserade. Hur kommer allmänhetens och vattenrådets synpunkter att tas tillvara? Kanske skulle det vara av intresse med ett nationellt, mer formaliserat vattenråd med en bred representation av myndigheter, allmänhet, bransch- och

intressegrupper. I denna grupp skulle viktiga, mer övergripande frågor kunna diskuteras. Det finns även frågetecken kring referensgrupperna, hur dessa fungerar och vilket inflytande de har i vattendirektivsarbetet. Vad skiljer egentligen dessa från vattenråden då även referensgrupperna skall lämna synpunkter på helheten? **Dalarnas län** tycker inte att programmet är tillräckligt konkretiserat för att berörda intressenter ska kunna sätta sig in i hur vi nu arbetar med och/eller avser att arbeta med bl.a. karakteriseringen och åtgärdsprogram. Programmet borde ha kompletterats med ett arbetsprogram för respektive huvudavrinningsområde.

Vattenmyndighetens kommentarer till remissvaren:

Vattenmyndighetens beslut om kvalitetskrav (miljökvalitetsnormer) och Åtgärdsprogram är bindande för myndigheter och kommuner, inte för enskilda eller andra organisationer. Myndigheterna och kommunerna behöver omsätta kvalitetskraven (miljökvalitetsnormer) och Åtgärdsprogrammen i olika beslut för den egna organisationen eller gentemot verksamhetsutövare eller enskilda. Det är högst sannolikt att detta kommer att kräva extra resurser av myndigheterna och kommunerna. Vattenförvaltningsarbetet utgår ifrån principen om att förorenaren eller nyttjaren skall betala. Vattenmyndigheten har inga sanktionsmöjligheter gentemot myndigheter eller kommuner, utan den allmänna grundprincipen gäller om att myndigheter och kommuner skall genomföra det som följer av lagstiftningen.

Vattenmyndigheterna har valt att göra ett översiktligt Arbetsprogram som kan beskriva vattenförvaltningen för många intressenter. De som arbetar professionellt med vattenfrågor har redan djupare kunskaper eller har goda möjligheter att inhämta kunskapen. Vattenmyndigheterna kan inte styra hur myndigheter, kommuner, organisationer eller enskilda skall arbeta inom vattenförvaltningen, men försöker uppmuntra till ett aktivt deltagande. Arbetsprogrammet beskriver därför ramarna för hela förvaltningssystemet som underlag för andras deltagande.

Vattendelegationerna utses av regeringen, och från och med den 1 augusti 2007 har regeringen utsett en ny vattendelegation med en bredare sammansättning.

Vattendelegationen skall avväga behovet av förnyelsebar el (vattenkraft) i förhållande till målet om God vattenstatus.

Förvaltningsplan och Åtgärdsprogram är fortfarande oklara till sin exakta utformning och sitt innehåll, utöver vad som följer av vattenförvaltningsförordningen, eftersom det är första gången de skall tas fram. Överenskommelser inom EU-samarbetet och förändringar i lagstiftningen kan också komma att ändra förutsättningarna. Förvaltningsplanen och Åtgärdsprogrammet är två separata juridiska dokument. Förvaltningsplanen innehåller, förutom en övergripande beskrivning av arbetsprocess och vattenstatus, även kvalitetskraven (miljökvalitetsnormerna) och en sammanfattning av åtgärdsprogrammet.

Vattenförvaltningsarbetet utgår ifrån principen om att förorenaren eller nyttjaren skall betala, och att myndigheter och kommuner skall genomföra det som följer av lagstiftningen. Vattenmyndigheterna har även gjort en framställan till regeringen om att det krävs särskilda åtgärdsmedel och ekonomiska styrmedel för att arbetet skall kunna uppnå målen.

För vattenråd på nationell nivå, arrangerar vattenmyndigheterna ett årligt Nationellt Vattenforum för centrala verk, bransch- och intresseorganisationer. Samverkan inom olika avrinningsområden kommer att variera över landet, vilket är naturligt med hänsyn till förhållandena. Se även kommentar ovan.

Fråga 4: Hur vill du att vattenförvaltningsarbetet skall genomföras?

Hedemora, Flens och Vingåkers kommun m.fl. åsikt är att kommunerna måste få en tydligare och mer formell roll i vattenförvaltningen, det bör uppmärksammas att finansieringen borde säkerställas på så vis att kommunerna inte behöver svara för kostnader för att anpassa data för att passa i en central förvaltning av vattendistriktet. **Fiskeriverket** anser att de bör knytas till referensgrupper, för att delta i informationsutbytet på ett tidigt stadium i arbetsprocessen.

Räddningsverket vill påtala att det ur ett olycks- och översvämningsperspektiv redan finns etablerade samarbeten utmed många vattendrag, s.k. älvgrupper. För att uppnå synergieffekt bör representanter i älvgrupperna delta i vattenrådets referensgrupper. **Spannmålsodlarna** efterfrågar en konsekvensanalys till alla berörda intressenter innan åtgärdsprogrammet skall fastställas. **Christian Weyer** efterfrågar ett mer öppet och folknära förvaltningsarbete. Han anser att både Miljödepartementet och Naturvårdsverket borde sponsra mer offentlighetsarbete och att de borde syssla mer med informationsspridning (t.ex. seminarier, utställning, info-blad). De borde även skapa ett övergripande nätverk av vattenvårdsförbund, miljöorganisationer eller vattenrelaterade initiativ, som avstämmer gemensamma positioner och fördela uppgifterna.

Örebro kommun önskar att vattenförvaltningsarbetet genomförs på följande sätt:

1. grundarbetet genomförs av intressenter och aktörer längs vattendragen (kommuner, NGO's, företag, VVF och VF)
2. i detta arbete har man stöd av länsstyrelsen
3. i området finns ett samverkansforum "råd" som agerar samlande för intressenterna/aktörerna och länsstyrelsen gentemot Vattenmyndigheten. "Rådet" får till uppgift att samordna, samverka och ev. söka extra medel och projektstöd.
4. beslutande organ för avrinningsområdet är Vattenmyndigheten

Vattenmyndighetens kommentarer till remissvaren:

Vattenmyndigheten delar kommunernas syn på att de borde vara mera integrerade i vattenförvaltningsarbetet. Det finns även stora möjligheter att vara en aktiv part i samverkan med länsstyrelserna, vilket flera kommuner är. Regeringen har beslutat om att utse kommunala företrädare till

vattendelegationerna. Ekonomisk ersättning till kommunerna beslutas av regering och riksdag.

Vattenmyndigheten och länsstyrelserna strävar efter att involvera olika aktörer i samverkansarbetet.

I samband med Åtgärdsprogrammet kommer en kostnadseffektivitetsanalys och konsekvensanalys att tas fram.

Samverkansarbetet är öppet för deltagande, länsstyrelserna arrangerar många möten och är öppna för synpunkter och initiativ. Vattenmyndigheten bedömer dock att det krävs ett kunskapsunderlag för en aktivare dialog med intressenterna. Det underlaget tas fram av länsstyrelserna under 2007 och 2008. Att ta fram kunskapsunderlaget kräver expertkunskaper, varför det inte är lätt för enskilda eller organisationer att genomföra sammanställningen.

Särskilda påpekanden från remissinstanserna:

Banverket anser att mänsklig påverkan på vattenförhållandena är mycket olika beskrivet i arbetsprogrammet. Infrastrukturens påverkan på vatten och intressekonflikter bör beskrivas i alla distrikt, inte bara Bottenhavet. De saknar beskrivning av hur arbetet med att uppnå EU:s mål "god vattenstatus" samverkar med de nationella miljökvalitetsmålen. **Naturvårdsverket** vill förtydliga i texten att 1) åtgärdsprogrammen skall omfatta alla vatten även om alla vatten inte behöver omfattas av direkta åtgärder, 2) vattenmyndigheterna ansvarar för förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön i distriktet, dessutom ska förvaltningsplanerna revideras *minst* vart sjätte år. **Nyköpingsåarnas VVF** anser att eftersom åtgärder kommer att påverka boende, fastighetsägare, mindre företag, organisationer m.m. måste de ges information om vattenförvaltningen på alternativa sätt som t.ex. via branschorganisationer, branschtidningar och dagstidningar. **LRF** anser att det finns ett problem med VISS, landsbygdsborna är sannolikt de som mest av alla efterfrågar dessa data och de är den största delen i Sverige som fortfarande inte har bredband och kommer att ha svårt att ladda ner kartmaterial. Eftersom det i nuläget saknas finansiering för vattenråden kommer det att bli ett hinder för den demokratiska processen. Finansieringen måste ske på statlig väg, det är inte acceptabelt med en prislapp för deltagarna.

LRF anmärker i texten:

- ✓ s.3 "Kommunen har många roller", bildtexten: infoga att kommunerna ska tillhandahålla gynnsamma förutsättningar för företagande.
- ✓ s.4 "Informationsspridning och samverkan": tillägg att möjligheter finns att kommunicera med myndigheterna på trad. sätt även då vattenråd bildas.
- ✓ "Hur du påverkar": Ändra eller ta bort mening 'där vattenråd finns är "bästa vägen" att delta i vattenförvaltningen' - för tidigt att säga.

- ✓ ”Vatteninformationssystemet....VISS”: När kommer ny info? Borde vara bra att prenumerera på nya uppgifter, för att minska arbetsinsatsen för den enskilde att hålla sig uppdaterad.
- ✓ s.5 ”Hur vattenförvaltningen fungerar”: Förtydliga integrerad vattenförvaltning.
- ✓ s.7 ”Åtgärder för bättre vattenmiljöer”: klargör hur analysen av åtgärders kostnadseffektivitet ska användas.
- ✓ s.12 byt ut ordet *hoppas* i första stycket, andra meningen till ordet *bör*. När ska övervakningsprogrammet vara genomfört och klart? Fördjupad kartläggning, när uppdatering, gäller samma 6-årscykel? Förtydliga arbetsgången på vattenmyndighetens kvalitetskrav, finns möjlighet till synpunkter innan de blir juridiskt bindande?
- ✓ s.13 ”Vattenråd”: stryk meningen ’dessa kan med fördel utgöra grundstommen i vattenråd’.

Mellanskog efterfrågar en annan sammansättning av vattendelegationerna där fler intressenter och inte bara statstjänstemän tar viktiga beslut inför framtida arbete som inte går att överklaga. Dagens sammansättning innebär en stark obalans mellan olika intressenter och svarar inte mot vattendirektivets ambitioner om en bred delaktighet då det gäller vattenförvaltningen. Förslag:

- ✓ Ordförande: Landshövding, som idag.
- ✓ Tre representanter för berörda verksamhetsutövargrupper, beroende på förhållandena i distriktet av LRF/Skogsägarna, Näringsliv samt Svensk Energi.
- ✓ Tre representanter för de kommunala intressena, politiska företrädare
- ✓ Tre representanter för berörda statliga myndigheter, företräder allmänna intressena.
- ✓ En representant från miljöreelsen.

Hans Tibell: Hans har varit engagerad i skyddet av värdefull skog, och sett alla konstigheter och olyckor som inträffat i den hanteringen. Det avgörande är att vissa myndigheter och vissa handläggare drivit egna idéer och egna linjer, i strid med grundtankarna i den nationella strategin. Resultatet har blivit hårda motsättningar och ”badwill” för skyddsfrågan hos dem som skulle ha kunnat vara de allra bästa medarbetarna, dvs markägarna. Han ser möjligheten att vattenfrågan kommer i en liknande olycklig situation. Markägare är lika beroende och angelägna som alla andra av gott vatten men är brända av de olyckliga erfarenheterna av myndigheternas agerande i skogsskyddsfrågan och oroliga för att illa underbyggda, drastiska beslut ska leda till omfattande men meningslösa åtgärder. Det får inte bli så att vi fastnar i ett träsk av motsättningar och ägnar vår kraft åt pajkastning. Målet är gemensamt och det borde finnas stora möjligheter till konstruktivt samarbete.

Svenskt vatten: Avloppsreningsverk utgör inte källan till de prioriterade ämnena (PS). Det är därför viktigt att om miljökvalitetsnormen (EQS) för PS överskrids inom ett vattenområde eller där risk finns att EQS för PS kommer att öka eller överskridas, så ska Vattenmyndigheten i samarbete med den lokala VA-organisationen kartlägga källorna och lista kostnadseffektiva åtgärder uppströms för de PS som inte uppfyller EQS. Sådana åtgärder kan också innebära restriktioner för försäljning och användning av vissa ämnen inom avrinningsområdet.

Skogsstyrelsen: Väsentliga frågor – dessa borde vara med redan i arbetsplanen eftersom de ger en vink om i vilken riktning arbetet kommer att drivas.

Christian Weyer: det vore mycket intressant att titta lite närmare på hur ”vanligt folk” kan engagera sig mer i vattenfrågor! Ser ramdirektivet som en jättestor chans att lyfta upp miljömedvetenheten bland alla befolkningsklasser. Det kunde i bästa fall gestalta sig som en ”folkrörelse”, precis som i vissa tyska trakter.

Tyresåsamarbetet undrar om det finns en möjlighet att överklaga vattendelegationens beslut.

Sigtuna kommun: Vilka påföljder kommer att finnas vid ett överskridande av de nya, juridiskt bindande, kvalitetskrav för vatten som vattenmyndigheten kommer att fastställa?

Norrköpings kommun: Vattenfrågan är inte bara ur ett kvalitativt och kvantitativt perspektiv, utan även utifrån ett planeringsperspektiv mycket viktigt. Det finns all anledning att även i fortsättningen betona Plan- och bygglagens portalparagraf om att planläggning gäller för användningen av både mark och vatten. Att genom ett helhetsperspektiv integrera vattenplaneringen i den kommunala fysiska planeringen är inte minst angeläget med tanke på den förstående klimatförändringen och de ökade risker som detta medför (översvämningar, skred med mera).

Ludvika kommun: Skandinavien har mycket olika förutsättningar jämfört med de andra länderna i EU t.ex. vad gäller geografin, klimatet och föroreningsgraden. Därför borde det vara möjligt med anpassning till det egna landets förutsättningar. Sverige är ett sjörikt land, Ludvika består av 10 % vatten. På kontinenten finns inte alls samma mängd sjöar och där kanske det är befogat att kontrollera alla men är det det i Sverige? Här är problemen ibland det motsatta, vi har näringsfattiga vatten, som mår bra av viss övergödning, ska man då motverka det? Anser även att det är snedfördelat i referensgrupperna mot Mälardalen, vilket ger att kommunerna utanför får lite att säga till om.

Västerås kommun: det är angeläget att målen samt prioriteringarna till åtgärder är förankrade och accepterade samt vilar på en vetenskaplig grund sett utifrån miljö – ett ekonomiskt samt socialt perspektiv. Kostnaderna kan i många fall bli stora för de intressenter som skall stå för åtgärderna. Det är även viktigt att Sveriges konkurrenskraft gentemot övriga länder beaktas. Kommunen vill särskilt framhålla vikten av att Vattenmyndigheten undersöker möjligheterna till EU-bidrag för åtgärder som föranleds av ett EU-direktiv.

Vattenmyndighetens kommentarer till remissvaren:

Banverket: *Infrastruktur är en av flera påverkansfaktorer på vattenmiljön. Vattenmyndigheterna har inte funnit anledning att genomföra fullständig harmonisering av Arbetsprogrammen. Vattenförvaltningen är en del av genomförandet av miljökvalitetsmålen.*

Naturvårdsverket: *Vattenmyndigheten delar Naturvårdsverkets synpunkter.*

Nyköpingsåsarnas VVF: *Vattenmyndigheterna är medvetna om att de behövs bredare information. Samtidigt vänder sig Förvaltningsplan och Åtgärdsprogram till myndigheter och kommuner, och det är svårt att kommunicera vilka åtgärder som kan beröra allmänhet, företag och organisationer.*

LRF: Tillgången till Internet är generellt mycket hög i Sverige, och länsstyrelserna försöker tillhandahålla web-lösningar som inte kräver stor bandbredd. Tryckta rapporter kommer också att tas fram, och efter kontakt kan särskilda uttag av information göras. Samverkan och samråd kommer att genomföras även om det inte finns vattenråd, och det finns därmed möjlighet för deltagande i arbetet.

Mellanskog: Vattendelelegationernas sammansättning har förändrats sedan den 1 augusti 2007.

Hans Tibell: Vattenmyndigheten delar det generella synsättet.

Åtgärdsprogrammen är troligen mera av rambeslut som skall omsättas av myndigheter och kommuner, varför det är svårt att överblicka arbetssättet och konsekvenserna.

Svenskt vatten: Vattenmyndigheten delar Svenskt Vattens synpunkter att det behövs "uppströmsarbete" för att åtgärda prioriterade ämnen. Vilka krav som följer av direktivet om prioriterade ämnen är dock för tidigt att fastställa.

Skogsstyrelsen: Översikt av Väsentliga Frågor kommer att arbetas fram i enlighet med den övergripande tidplanen.

Christian Weyer: Vattenmyndigheten anser att samverkansarbetet och vattenråden kan utgöra ett forum för allmänhetens engagemang.

Tyresåsamarbetet: Vattendelelegationens beslut om Åtgärdsprogram kan överklagas av myndigheter och kommuner, eventuellt även av andra parter.

Sigtuna kommun: Påföljder vid överskridande av miljökvalitetsnormer och Åtgärdsprogram regleras genom miljöbalken.

Norrköpings kommun: Vattenmyndigheten delar kommunens syn på att det går att förena vattenförvaltningens och PBL:s regelsystem.

Ludvika kommun: Svensk vattenförvaltning kommer att anpassas till svenska förhållanden, och alla vatten kommer inte att regelbundet övervakas.

Referensgruppernas sammansättning motsvarar i huvudsak de vattenförhållanden som finns inom vattendistriktet även om det inte är proportionellt i förhållande till ytan, men grupperna ska i huvudsak reflektera över helheten inom vattendistriktet med utgångspunkt från sina erfarenheter.

Västerås kommun: Åtgärdsarbetet skall baseras på kostnadseffektiva lösningar för att nå målet för vattenområdet. Att nå fullständig enighet om prioriteringar och åtgärder blir svårt, då är förmodligen åtgärderna redan genomförda.

Konkurrensneutralitet inom EU bör finnas, eftersom alla länder har samma mål. Det finns möjlighet att ansöka om stöd för åtgärder från EU:s fonder.

Bilaga 1 Sändlista för remissen

Länsstyrelsen i Stockholms län	Box 22067, 104 22 Stockholm
Länsstyrelsen i Uppsala län	751 86 Uppsala
Länsstyrelsen i Södermanlands län	611 86 Nyköping
Länsstyrelsen i Östergötlands län	581 86 Linköping
Länsstyrelsen i Örebro län	701 86 Örebro
Länsstyrelsen i Västmanlands län	721 86 Västerås
Länsstyrelsen i Dalarnas län	791 84 Falun
Naturvårdsverket	106 48 Stockholm
Sveriges Geologiska Undersökning	Box 670, 751 28 Uppsala
Bergsstaten	Varvsgatan 41, 972 32 Luleå
Jordbruksverket	551 82 Jönköping
Skogsstyrelsen	551 83 Jönköping
Fiskeriverket	Box 423, 401 26 Göteborg
Livsmedelsverket	Box 622, 751 26 Uppsala
Vägverket	781 87 Borlänge
Banverket	781 85 Borlänge
Sjöfartsverket	601 78 Norrköping
Boverket	Box 534, 371 23 Karlskrona
Energimyndigheten	Box 310, 631 04 Eskilstuna
Riksantikvarieämbetet	Box 5405, 114 84 Stockholm
Socialstyrelsen	106 30 Stockholm
Statens Räddningsverk	65180 Karlstad
Kemikalieinspektionen	Box 2, 172 13 Sundbyberg
Kustbevakningen	Box 536, 371 23 KARLSKRONA
Svenska Kraftnät	Box 526, 162 15 Vällingby
SMHI	601 76 NORRKÖPING
Sveriges Kommuner och Landsting	118 82 Stockholm
Svenskt Vatten	Box 47607, 117 94 Stockholm
Mälardalsrådet	Hantverkargatan 3H, 105 35 Stockholm
Kommunförbundet Stockholms län	Box 38145, 100 64 Stockholm
Regionplane- och trafikkontoret	Box 4414, 102 69 Stockholm
Regionförbundet i Uppsala län	Box 1843, 751 48 Uppsala
Regionförbundet Sörmland	Box 325, 611 27 Nyköping
Regionförbundet Östsmå	Box 1236, 581 12 Linköping
Regionförbundet Örebro län	701 83 Örebro
Västmanlands Kommuner och Landsting	Stora Torget 4, 722 15 Västerås
Region Dalarna	Myntgatan 2, 791 51 Falun
Botkyrka kommun	147 85 Tumba
Danderyd kommun	Djursholms slott, 182 63 Djursholm
Ekerö kommun	Box 205, 178 23 Ekerö
Haninge kommun	136 81 Haninge
Huddinge kommun	141 85 Huddinge
Järfälla kommun	177 80 Järfälla
Lidingö kommun	181 82 Lidingö
Nacka kommun	131 81 Nacka
Norrtälje kommun	Box 800, 761 28 Norrtälje
Nykvarn kommun	155 80 Nykvarn

Nynäshamn kommun	149 81 Nynäshamn
Salem kommun	Säby Torg 16, 144 80 Rönninge
Sigtuna kommun	195 85 Märsta
Sollentuna kommun	191 86 Sollentuna
Solna kommun	171 86 Solna
Stockholm kommun	Stadshuset, 105 35 Stockholm
Sundbyberg kommun	172 92 Sundbyberg
Södertälje kommun	151 89 Södertälje
Tyresö kommun	135 81 Tyresö
Täby kommun	183 80 Täby
Upplands-Bro kommun	196 81 Kungsängen
Upplands-Väsby kommun	194 80 Upplands Väsby
Vallentuna kommun	186 86 Vallentuna
Vaxholm kommun	185 83 Vaxholm
Värmdö kommun	134 81 Gustavsberg
Österåker kommun	184 86 Åkersberga
Enköping kommun	745 80 Enköping
Håbo kommun	746 80 Bålsta
Knivsta kommun	745 75 Knivsta
Tierp kommun	815 80 Tierp
Uppsala kommun	753 75 Uppsala
Älvkarleby kommun	814 21 Skutskär
Östhammar kommun	742 21 Östhammar
Eskilstuna kommun	631 86 Eskilstuna
Flen kommun	642 81 Flen
Gnesta kommun	646 80 Gnesta
Katrineholm kommun	641 80 Katrineholm
Nyköping kommun	611 83 Nyköping
Oxelösund kommun	613 81 Oxelösund
Strängnäs kommun	645 80 Strängnäs
Trosa kommun	619 31 Trosa
Vingåker kommun	643 80 Vingåker
Finspång kommun	612 80 Finspång
Norrköping kommun	601 81 Norrköping
Askersund kommun	Box 7, 696 21 Akersund
Degerfors kommun	693 80 DEGERFORS
Hallsberg kommun	694 80 HALLSBERG
Hällefors kommun	712 83 Hällefors
Karlskoga kommun	691 84 Karlskoga
Kumla kommun	692 80 Kumla
Laxå kommun	695 80 LAXÅ
Lekeberg kommun	716 81 FJUGESTA
Lindesberg kommun	711 80 Lindesberg
Ljusnarsberg kommun	714 80 Kopparberg
Nora kommun	713 80 NORA
Örebro kommun	Box 30000, 701 35 Örebro
Arboga kommun	Box 45, 732 21 Arboga
Fagersta kommun	737 80 Fagersta
Hallstahammar kommun	Box 506, 734 27 Hallstahammar
Heby kommun	744 88 Heby
Kungsör kommun	736 85 Kungsör
Köping kommun	731 85 Köping

Norberg kommun	Box 25, 738 21 Norberg
Sala kommun	733 25 Sala
Skinnskatteberg kommun	Box 101, 739 22 Skinnskatteberg
Surahammar kommun	Box 203, 735 23 Surahammar
Västerås kommun	721 87 Västerås
Ludvika kommun	771 82 Ludvika
Smedjebackens kommun	777 81 Smedjebacken
Vansbro kommun	780 50 Vansbro
Gagnef kommun	Box 1, 780 41 Gagnef
Säter kommun	783 27 Säter
Hedemora kommun	Box 201, 776 28 Hedemora
Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund	737 80 Fagersta
Mälarenergi AB	Box 14, 721 03 VÄSTERÅS
Bergsslagens Kommunalteknikförbund	71180 Lindesberg
SYVAB Himmerfjärdsverket,	147 92 GRÖDINGE
Stockholm Vatten AB	106 36 Stockholm
Roslagsvatten AB	184 86 Åkersberga
Käppalaförbundet	Box 3095, 181 03 Lidingö
Norrvatten	Box 2093, 169 02 SOLNA
Eskilstuna Energi och miljö	Kungsgatan 86, 631 86 Eskilstuna
Svenskt Näringsliv	114 82 Stockholm
Jernkontoret	Box 1721, 111 87 Stockholm
Sveriges Jordägareförbund	Box 1703, 111 87 STOCKHOLM
LRF	105 33 Stockholm
LRF Södermanland - Örebro	Box 421, 601 05 Norrköping
LRF Mälardalen	Box 23, 745 21 ENKÖPING
Spannmålsodlarna	Torphälla 424, 705 97 Glanshammar
Ekologiska lantbrukarna	Sågargatan 10A, 753 18 Uppsala
Hushållningssällskapet i Stockholms, Uppsala och Södermanlands län	Box 412, 75106 UPPSALA
Hushållningssällskapet	Box 271, 70145 ÖREBRO
Hushållningssällskapet Västmanland	Brunnby, 725 97 Västerås
Mellanskog	Box 127, 751 04 UPPSALA
Skogsindustrierna	Box 555 25, 102 04 Stockholm
Bergvik Skog AB	Trotzgatan 25, 791 71 Falun
Svensk Energi	101 53 Stockholm
SERO Sveriges Energiföreningars Riksorganisation	Box 57, 731 22 Köping
VB Kraft	Svetsarev. 4, Box 860, 77128 LUDVIKA
Vattenfall AB	162 87 Stockholm
Fortum Power and Heat AB	115 77 STOCKHOLM
Plast- och kemiföretagen	Box 5501, 114 85 STOCKHOLM
Sveriges Bergmaterialindustri	Box 55684, 102 15 Stockholm
Sveriges Fiskares Riksförbund SFR	Amerikaskjulet, uppg G, 414 63 Göteborg,
Svenska Naturskyddsföreningen	Box 4625, 116 91 Stockholm
Svenska Turistföreningen	Box 25, 101 20 Stockholm
Sveriges Ornitologiska Förening	Ekhagsvägen 3, 104 05 Stockholm
Fältbiologerna	Brunnsgatan 62, 802 52 Gävle
Svenska Jägareförbundet	Öster Malma, 611 91 Nyköping
Jägarnas Riksförbund	Saltsjögatan 15, 151 71 Södertälje

Svenska Scoutrådet	Box 12 280, 102 27 Stockholm
Svenska Båttunionen	Af Pontins väg 6, 115 21 Stockholm
Världsnaturfonden WWF	Ulriksdals slott, 170 81 Solna
Sportfiskarna	Svartviksslingan 28, 167 39 Bromma
Älvräddarnas samorganisation	c/o Kerstin Rönqvist, Bredviksvägen 34, 952 97 KALIX
Sveriges Fiskevattenägareförbund	Box 4305, 102 67 STOCKHOLM
Fiskevattenägarna WX	c/o Benny Bolin, Norrsundsvägen 5, 817 93 Hamrångefjärden
Stockholms läns Fiskevattenägareförbund	c/o Sture von Schewen, Udden, Håtö pl 2742, 761 92 NORRTÅLJE
Uppsala läns Fiskevattenägareförbund	c/o Dan Söderberg, Fagergårde Österbyn, 740 71 ÖREGRUND
Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län	Box 7669, 103 94 Stockholm
Upplandsstiftelsen	Box 26074, 750 26 Uppsala
Friluftsrämmandet Riksorganisation	Instrumentvägen 14, 126 53 Hägersten
Sveriges Hembygdsförbund	Box 6167, 102 33 Stockholm
Svenska Botaniska Föreningen	c/o Växtekologiska avd, Villavägen 14, 752 36 UPPSALA
SIKO, Skärgårdens Intresseföreningars kontaktorganisation i Stockholms län	130 38 Runmarö
Fyrisåns vattenförbund	Tekniska kontoret, Uppsala kommun, 753 75 Uppsala
Kolbäcksåns vattenförbund	Box 203, 73523 Surahammar
Hjälmarens Vattenvårdsförbund	c/o Tekniska förvaltningen Yngve Persson, Box 33300, 701 35 Örebro
Tyresåsamarbetet	Länsstyrelsen i Stockholms län, c/o Sofia Åkerman, Box 22067, 104 22 Stockholm
Oxundaåns vattensamverkan	Teknik- och Stadsbyggnad, 191 86 SOLLENTUNA
Bällstaågruppen	Miljöförvaltningen i Stockholms kommun
Svealands Kustvattenvårdsförbund	Kommunförbundet i Stockholms län, Box 38 145, 100 64 Stockholm
Arbogaåns vattenförbund	c/o Tekniska förvaltningen Lars Ferbe, Box 33300, 701 35 Örebro
Intressentgruppen Köpingsån-Köpingsviken	Köpings kommun
Mälarens vattenvårdsförbund	c/o Länsstyrelsen i Västmanlands län, 721 86 Västerås
Hedströmmens vattenförbund	Skinnskattebergs kommun
Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund	c/o Björn Clasinder, Flens kommun, 642 81 Flen
Hjälmarens vattenförbund	Eskilstuna kommun, c/o Leif Linde, Eskilstuna Energi & miljö, Eskilstuna

Bilaga 2 Arbetsprogrammet kungjordes i följande tidningar

Dagens Nyheter
Svenska Dagbladet
Länstidningen Södertälje
Norrtelje Tidning
Nynäshamns-Posten
Upsala Nya Tidning
Enköpings-Posten
Arbetsbladet
Södermanlands Nyheter
Eskilstuna-Kuriren med Strengnäs Tidning
Katrineholms-Kuriren
Folket
Norrköpings Tidningar
Folkbladet Norrköping
Nerikes Allehanda
Bergslagsposten Bergslagens Tidning
Karlskoga Kuriren
Karlskoga Tidning - Degerfors Tidning
Läns-Posten - Tidning för Örebro Län
Fagersta-Posten
VLT
Arboga Tidning
Bärgslagsbladet
Sala Allehanda
Dalarnas Tidningar A+B
Nya Ludvika Tidning
Dala-Demokraten A+B

Bilaga 3 Sammanfattningar från samrådsmöten

Samråd om arbetsprogram - Uppsala län

8 mars 2007 kl 18.30, Uppsala, Atrium konferens

Ca 25 deltagare.

Lennart Sorby, Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt, hälsade alla välkomna, presenterade de deltagande och programmet för kvällen.

Lennart Sorby redogjorde för vattenförvaltningen - Vattenmyndigheter, Vattendelegationer, länsstyrelserna, organisation, och vilka mål och krav som skall uppnås genom arbetet. Redovisning av Samrådets syfte och att alla som vill får yttra sig. Samråd kommer att ske varje år fram till 2009 då det fattas beslut om de juridiskt bindande förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen. Målsättning är att uppnå en god vattenstatus till 2015. Det handlar om att trygga bra vatten till alla användningar. Avrinningsområden är basen för arbetet och gäller för grundvatten, ytvatten (sjöar och vattendrag) och kustvatten. Kraftigt Modifierade Vatten och Undantag kan utgöra lägre kvalitetskrav om samhällskostnaderna är oproportionerliga för att uppnå målet. Men vattenstatusen får inte bli sämre än den är idag. Vattenmyndigheterna och länsstyrelserna skall uppmuntra till allmänhetens deltagande, bl a genom att göra informationen tillgänglig, www.viss.lst.se.

Några Frågor och Svar under mötet:

- Är alla tider fastställda? - *Tiderna för arbetet följer av vattendirektivet.*
- Är tidplanen för miljömålsarbetet annorlunda än tidplanen för vattendirektivsarbetet? - *Miljömålsarbetet är ännu inte synkroniserat med vattendirektivsarbetet.*
- Det finns många markavvattningsföretag (5 000), är de juridiskt bindande? – *De har en juridisk rättighet enl miljöbalken.*
- Om jag har höga nitrathalter i min brunn, kan jag då stämna Sverige? – *Ja, i princip, om det är en vattenförekomst och det beror på någon allmän förorening.*
- Det måste vara svårt att bedöma vatten som går över nationsgränser. – *Det krävs samarbete över nationsgränserna.*
- Det svåra måste vara att lägga ribban på rätt nivå? - *Ja, men det är 6-årsscykler med successiv förbättringsprocess.*
- Kvaliteten på vatten behöver inte vara bättre om det är strömmande. – *Ekologin för olika vattentyper är det viktiga för att bedöma statusen.*
- Vad innebär det att Uppsala kommun som har stor inflyttning och ökad belastning på ARV? – *Inflyttning behöver inte vara ett problem, men kan ställa krav på hög grad av rening i ARV.*
- Om industri vill etablera sig, vilken påverkan kommer det medföra? – *Om inte vattenstatusen förändras, är det inga problem med nyetableringar.*

- Kommer Fyrisån och Tämnaren att klassificeras som KMV? - *Fyrisån kommer troligen inte klassas som KMV, om det inte finns skäl för det. Många sjöar är sänkta och det är inte realistiskt att återställa alla sjöar som är sänkta.*
- Mälaren påverkas av Fyrisån; även viktig för vattenförsörjning? - *Mälaren får för hög belastning, även påverkan på havet genom Norrström. Avvägningar måste göras av vad som är viktgast.*
- Vilka andra åtgärder finns som förbättrar Mälaren? – *Många mindre punktkällor och diffusa läckage behöver åtgärdas.*
- Hur finansiera åtgärder; samfälligheter och att förorenaren betalar? – *Det kostar med rent vatten, men det kostar även att inte ha rent vatten. Förorenaren betalar gäller för all påverkan.*

Vattenvård i Uppsala län – vad gör länsstyrelsen?

Lennart Nordvarg, Länsstyrelsen i Uppsala län, redovisade de uppgifter som Länsstyrelsen arbetar med. Samlande är miljö kvalitetsmål och vattenförvaltning.

- Tillstånd och tillsyn över verksamheter som påverkar miljön
- Skydd och bevarande
- Kartläggning och analys
- Övervakning
- Åtgärdsarbete

Samråd om arbetsprogram - Södermanlands län

19 mars 2007 kl 18.30, Flen, Amazon

Ca 40 deltagare.

Lennart Sorby, Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt, hälsade alla välkomna, presenterade de deltagande och programmet för kvällen.

Lennart Sorby redogjorde för vattenförvaltningen - Vattenmyndigheter, Vattendelegationer, länsstyrelserna, organisation, och vilka mål och krav som skall uppnås genom arbetet.

Vattenvård i Södermanlands län – vad gör länsstyrelsen?

Lars Juhlin, Länsstyrelsen i Södermanlands län, redovisade de uppgifter som Länsstyrelsen arbetar med, och hur man arbetar med vattenförvaltning.

Frågeställningar under mötet:

- Vad kan en förening/organisation med specifikt intresse för exempelvis en sjö, en verksamhet eller ett kulturminne göra/bidra med konkret i vattenförvaltningsarbetet?
- Kan ett vattenråd eller en samrådsgrupp bildas kring en specifik sjö eller ett vattendrag?

- Vad kommer det att finnas för resurser för åtgärder i framtiden och hur kommer dessa att fördelas?
- Hur ska vattenförvaltningen tackla motstridiga frågor som att ökad djurtäthet ger högre biologisk mångfald men större näringspåverkan på sjöar och vattendrag?
- Hur kommer vattenförvaltningsarbetet beröra alla ”smygsänkningar” av sjöar inom länet?

Vattenförvaltningens arbete befinner sig ännu i ett inledningsskede i såväl vårt eget vattendistrikt som i Sverige och Europa som helhet. Flera av frågeställningarna kommer att besvaras under arbetes fortsatta utveckling.

För att få till stånd ett bra och ändamålsenligt samarbete inom vattenförvaltningen är bildandet av olika samverkansorgan en viktig uppgift. Samverkan är en ständig och levande process som innebär att delta i diskussioner, komma med förslag, påpeka egna behov och vara lyhörd för andras synpunkter.

Samråd om arbetsprogram - Örebro län

28 mars 2007 kl 18.30, Örebro, SCB-huset

Ca 50 deltagare.

Lennart Sorby, Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt, hälsade alla välkomna, presenterade de deltagande och programmet för kvällen.

Lennart Sorby redogjorde för vattenförvaltningen - Vattenmyndigheter, Vattendelegationer, länsstyrelserna, organisation, och vilka mål och krav som skall uppnås genom arbetet.

Frågor i samband med föredragningen:

- Vad är god vattenstatus? Vilka faktorer bestämmer vattenstatusen?
- Är bedömningsgrunderna olika i olika länder? Statusen i våra vatten måste väl vara bättre än i övriga Europa? Hur hanteras detta?
- Av Sveriges sjöar är endast en bråkdel undersökta. Hur ska övriga sjöar kunna bedömas på ett korrekt sätt?
- Kommer vi att klara detta arbete?
- Hur bestäms god vattenstatus?
- När kommer bedömningsgrunderna? Var finns de?
- Har vi verkligen möjlighet att göra en korrekt statusbedömning till den 22 dec 2007? Många vatten har ju aldrig undersökts!
- Vem betalar åtgärder av föroreningar i vatten?
- *God ekologisk potential* – Vad menas med begreppet?

- Vad är elfiske? Hur ofta elfiskar man?

Vattenvård i Örebro län – vad gör länsstyrelsen?

Peder Eriksson, Länsstyrelsen i Örebro län, redovisade de uppgifter som Länsstyrelsen arbetar med, och hur man arbetar med vattenförvaltning.

Frågor i samband med föredragningen:

- På vilken ort finns Vattenmyndigheten i Västerhavet?
- Nyköpingsån, vilket vattendistrikt tillhör den?
- Vad finns det för resurser att genomföra detta arbete?
- Hur långt har vi kommit?
- Är arbetets omfattning verkligen rimligt att hinna med på den avsatta tiden?
- Vad händer om vi inte hinner?
- Hur mycket kraft läggs på rapporteringsförekomster kontra vattenförekomster?
- God ekologisk status. För vilken art/vilka arter gäller det?
- Är det bra att Vättern är så näringsfattig? Är inte målet med begränsningen av näringstillförseln till sjön uppnått för länge sedan?
- Ett större vattendrag med god status har en tillrinning med dålig status. Kommer då hela vattensystemet att klassas som av dålig status?
- Har ni mätt annat läckage från skogs- och jordbruk än fosfor och kväve?
- Kommer det att finnas särskilda kriterier för vatten som ligger i anslutning till tätorter? T ex vatten som man tar råvatten från.
- Kan vattendelegationens beslut överklagas?
- Hur går det med bildandet av vattenråd?
- Hur stort/litet skall ett vattenråd vara?
- Vilka begränsningar av verksamheter ska en markägare tvingas acceptera?
- Vem har mandat i frågan ovan? Kan Vattenmyndigheterna komma med starkare restriktioner än t ex Jordbruksverket?
- Vad ska jordbruket ändra på om det bidrar till att ett vatten får dålig status?
- Varifrån får politikerna sin information om detta arbete?
- Kunnandet hos våra (kommun)politiker måste bli större!
- Vi ska inte överskatta politikernas roll! Det är allas ansvar!
- Är riskbedömningen för Hemfjärden gjord?
- Görs riskbedömningar i samarbete med kommunen?
- Får nivåer för miljökvalitetsnormer, t.ex. för ammoniumkväve, någonsin överskridas? T.ex. 1 dag/år eller är gränsen helt fast?

- Det har tagit 5-6 år att skapa en organisation som på 2 år ska lösa de uppgifter den tillsattes för!
- Varför sätts ett mål som inte är möjligt att uppnå?
- Är det inte bättre att lägga kraften på rapporteringsförekomster istället för på alla vatten?
- Hur ser miljösituationen ut i våra vatten (försurning etc.) i jämförelse med 15-20 år tillbaka i tiden?

Samråd om arbetsprogram - Västmanlands län

16 april 2007 kl 18.30, Västerås, Aros Congress Center

Ca 20 deltagare.

Lennart Sorby, Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt, hälsade alla välkomna, presenterade de deltagande och programmet för kvällen.

Lennart Sorby redogjorde för vattenförvaltningen - Vattenmyndigheter, Vattendelegationer, länsstyrelserna, organisation, och vilka mål och krav som skall uppnås genom arbetet.

Vattenvård i Västmanland län – vad gör länsstyrelsen?

Susanna Vesterberg, Länsstyrelsen i Västmanlands län, redovisade de uppgifter som Länsstyrelsen arbetar med, och hur man arbetar med vattenförvaltning.

Frågor i samband med föredragningarna:

- *Var ligger ribban för God status?* Genom Bedömningsgrunderna för sjöar och vattendrag har en klassificering tagits fram för vad som är God status. Bedömningsgrunderna baseras på de krav som ställs i vattendirektivet. Bedömningsgrunderna är nu på remiss, remisstiden pågår fram till den 21 maj och synpunkter kan lämnas till Naturvårdsverket.
- *Hur får man in en balans mellan kravställare och utförare (t ex markägare)?* Kvalitetskraven som ställs kommer att bli generella, ej krav på enskilda.
- *Vem styr undantagen?* Riktlinjer för undantagen kommer troligtvis genom Naturvårdsverkets handbok
- *Begreppet – expertbedömning?* Enligt Bedömningsgrunderna kommer man att få fram ett antal värden och en uppskattning görs av hur rimliga värdena är m a p förhållanden som ingår i klassningen, indikatorer etc. Bedömningen ska göras både om man har data och om man inte har data, t ex om man har tagit fram en statusklass för en viss typ av vatten kan den gälla för samma typ av vatten där data saknas.
- *Kan handel med utsläppsrättigheter med vatten förekomma?*
- *Vattenråden, vilken utformning är tänkt?*

- *Hur ska kartläggningen kommuniceras?* En möjlig väg är att använda VISS (Vatteninformationssystem Sverige) som är en nationell databas som är tillgänglig för alla.

Samråd om arbetsprogram - Dalarnas län

18 april 2007 kl 18.30, Ludvika, Kommunhuset

Ca 15 deltagare.

Lennart Sorby, Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt, hälsade alla välkomna, presenterade de deltagande och programmet för kvällen.

Lennart Sorby redogjorde för vattenförvaltningen - Vattenmyndigheter, Vattendelegationer, länsstyrelserna, organisation, och vilka mål och krav som skall uppnås genom arbetet.

Vattenvård i Dalarnas län – vad gör länsstyrelsen?

Therese Carlsson och Per-Erik Sandberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län, redovisade de uppgifter som Länsstyrelsen arbetar med, och hur man arbetar med vattenförvaltning.

Inom Kolbäcksåns avrinningsområde har Länsstyrelsen i Dalarna tillämpat en indikativ modell, för att fånga upp vilka vatten som är påverkade av övergödning. Länsstyrelsen redovisade modellutfallet och hur man tänkt jobba vidare med de sjöar och vattendrag som fortfarande har osäker status genom utökad provtagning.

Länsstyrelsen redogjorde kort för hur man i övrigt arbetat med vattenfrågorna. I Dalarna har man valt att börja arbeta med övergödningen för att få fram ett arbetssätt som sedan går att applicera på andra problemområden. Metallproblematiken är troligen mera aktuell i Kolbäcksån än övergödningen och den kommer man att jobba vidare med. Försurning är också ett problem i en del sjöar och vattendrag, men försurningen kommer inte att prioriteras i vattenförvaltningen eftersom kalkning redan bedrivs där åtgärder behövs. Hydromorfologisk påverkan (t ex vattenreglering, flottleder) är svårt att utreda, men behöver ses över. Ett annat stort problem som vi har begränsad kunskap om idag är miljögifter. Man har genomfört screening av vissa ämnen, men det ger bara en ögonblicksbild av hur läget är för vissa ämnen och på vissa stationer.

Frågor i samband med föredragningarna:

- Operativ respektive kontrollerande övervakning, vad är det? - *Operativ övervakning* syftar till att beskriva vilken status de vatten har, som bedöms inte uppnå god vattenkvalitet. Operativ övervakning skall även göras i vatten där det förekommer utsläpp av vissa föroreningar. *Kontrollerande övervakning* skall utföras i ett urval av yt- och grundvatten för att ge en

representativ bild av tillståndet i distriktets olika yt- och grundvatten samt visa långsiktiga trender.

- Kraftigt modifierade vatten, hur blir det med Kolbäcksån och Arbogaån, borde inte stora delar bli klassade som modifierade? - Vi har inte sett resultaten av kartläggningen ännu. Det är naturligtvis inte sannolikt (och samhällsekonomiskt rimligt) att man ska riva ut alla kraftstationer i vattendragen för att uppnå god status, men däremot kanske man väljer att koncentrera påverkan till vissa vattendrag, medan andra får vara opåverkade. Vi har inte pekat ut de kraftigt modifierade vattnen ännu.
- En sjö med "skaplig status" som är reglerad - är den kraftigt modifierad? - Måste utredas från fall till fall, nya bedömningsgrunder finns.
- Ska vattendomarna ses över? - Vilka åtgärder som ska vidtas beror på vilken statusen blir enligt kartläggningen och vilka undantag som ska göras.
- Hur kommer man att jobba i den del av Kolbäcksån som ligger i Västmanlands län? - Övergödningsproblematiken är inte så stor i Kolbäcksåns övre delar (Ludvika, Smedjebacken), några få sjöar finns som uppvisar förhöjda värden, men övergödningen är sannolikt ett större problem i de delar som ligger längre nedströms i Västmanlands län. I Västmanland har man inte jobbat med Dalälvs-modellen, utan kommer i första hand att utgå ifrån uppmätta värden vid statusbedömningarna. Ett sammanfattande dokument som rör hur vi ska jobba med kartläggningen i Kolbäcksån har skrivits och delats ut till Ludvika och Smedjebackens kommun.
- Hur gör vi med de herrelösa dammarna och det faktum att det finns 3-4 ggr flera dammar än de stora kraftverksdammarna?
- Var och hur kommer kommunerna in i "pusslet"? Hur mycket tid och resurser ska avsättas för vattenarbetet? - Det är viktigt att kommunpolitikerna får information så att vattenarbetet på kommunerna får högre prioritet. Man har till exempel ordnat exkursioner för kommunpolitikerna.
- Vattenavgifter i Sverige? - Finns i andra länder, t ex Frankrike och Tyskland.
- Var ska pengarna ta vägen, ska det gå till vattenvård? - Ja, det hoppas vi.
- Vad händer med Östersjön? - Man arbetar aktivt med hur man ska komma tillrätta med problemen i Östersjön genom "Baltic Sea Action Plan" (HELCOM)

Samråd om arbetsprogram - Stockholms län

7 maj 2007 kl 18.30, Sollentuna,

Ca 25 deltagare.

Lennart Sorby, Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt, hälsade alla välkomna, presenterade de deltagande och programmet för kvällen.

Lennart Sorby redogjorde för vattenförvaltningen - Vattenmyndigheter, Vattendelegationer, länsstyrelserna, organisation, och vilka mål och krav som skall uppnås genom arbetet.

Vattenvård i Stockholms län – vad gör länsstyrelsen?

Göran Andersson, Länsstyrelsen i Stockholms län, redovisade de uppgifter som Länsstyrelsen arbetar med, och hur man arbetar med vattenförvaltning.

Samråd om arbetsprogram - Stockholms län

9 maj 2007 kl 18.30, Älvsjö, Rica konferenshotell

Ca 30 deltagare.

Lennart Sorby, Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt, hälsade alla välkomna, presenterade de deltagande och programmet för kvällen.

Lennart Sorby redogjorde för vattenförvaltningen - Vattenmyndigheter, Vattendelegationer, länsstyrelserna, organisation, och vilka mål och krav som skall uppnås genom arbetet.

Vattenvård i Stockholms län – vad gör länsstyrelsen?

Göran Andersson, Länsstyrelsen i Stockholms län, redovisade de uppgifter som Länsstyrelsen arbetar med, och hur man arbetar med vattenförvaltning.

Frågor i samband med föredragningarna:

- Vattendelegationens uppgifter? - I detta skedet ska de vara länken till sina hemmaorganisationer dvs länsstyrelserna
- Är St Petersburg med i vattenförvaltningsarbetet? - Nej, men nytt reningsverk byggs och det finns ett samarbetsavtal mellan EU och Ryssland som har sin bas i vattendirektivet
- Är Polen med i vattendirektivsarbetet? - Samma krav som på alla andra EU länder, men stort beting att göra, de kanske hinner inte ikapp de närmaste 10 åren
- Kommer EU satsa särskilda medel på Polen? - Det finns de vanliga fonderna som kan sökas, dessa kan användas för arbetet
- God ekologisk status, samma nivå i hela Europa? - Bedömningar ska interkalibreras mellan länder med jämförbara naturregioner
- Vattenbrist och konflikter kring vattentillgångar? Vem ansvarar för lösningen? - I Sverige, vattenmyndigheten.

- Vad betyder ”tillfällig försämring”? - Ett exempel: I byggskedet för Förbifart Stockholm kommer den leda till en tillfällig försämring av vattenstatusen, men får inte leda till en permanent försämring.
- Kärnkraftverket Forsmark släpper ut kylvatten som är 10 grader varmare än omgivningen, klassas det som förorening? – Det kan betraktas som förorening om det påverkar vattenstatusen.
- Ingår algbloomingar en sjömil utanför baslinjen i vattenförvaltningsarbetet? – Ja, effekterna av algbloomingarna drabbar kustvattnet, men det finns svårigheter med att upprätta Åtgärdsprogram för det.
- Ska kommunerna rapportera sin ytvattenstatus till vattenmyndigheten? - Gärna, men det finns inget krav på detta.
- Är det alltid bara huvudfåran som ska bedömas? - På sätt och vis men åtgärdsprogrammen kommer omfatta alla påverkanskällor i ARO som påverkar vattenstatusen i vattenförekomsterna negativt.
- Kommer undantagen definieras för vattenförekomster? - I dessa vatten ska det ända uppnås bäst möjligt status.
- Försurning: utsläppskällorna ligger i England? - Om Sverige identifierar internationella källor kan Sverige agera via EU-kommissionen.
- Industriell verksamhet: kommer de undantas från att rena sina utsläpp? - I teorin är detta möjligt om de är av samhällsekonomisk betydelse
- Om man inte mäter i ett vatten blir det då undantagen från ÅP? - Om det finns en verksamhet med betydande utsläpp till vatten, ska de ha ett kontrollprogram som övervakar utsläppen.
- Hur ska man ha synpunkter på arbetsprogrammet, det verkar vara ganska styrd från början? – Arbetsprogrammet ska ge information om hur vi kommer att arbeta framöver.
- Är det mening att Sverige ska vara bäst i klassen? - Sverige är just nu en av de fyra sämsta länderna i Europa (administrativa beting)
- Finansiering? Vattenavgifter? - Genomförandet av åtgärderna förmodligen via tillsynsarbetet, vattenavgifter är möjligt men det finns än så länge inga sådana förslag hos regeringen
- Vem kan rapportera till länsstyrelsen att någon släpper ut smutsvatten i en sjö? - Dessa frågor är kommunala frågor och dessa hanteras bara av kommunen.
- Hur ser arbetet ut i andra länder? - Olika beroende på land, ansvarsfördelning ser olika ut, Frankrike har haft sina vattenmyndigheter sedan 60-talet. I de flesta länderna är arbetet mer toppstyrt än i Sverige.
- Jämförelse mellan nuvarande förvaltningssystem och vattenförvaltning i framtiden? - Vattnet får en egen röst med MKN och att vattnet inte får försämrats.
- Hur många vattenförekomster finns det i Sverige? - Runt 13000 just nu, 25000 i slutet av året jämfört med runt 70000 i hela EU.
- Finns det åtgärdsprogram? - Jordbrukstödet som skulle kunna riktas om, kalkningspengar som skulle kunna användas bredare

- Har länsstyrelsen en uppfattning om hur gift-läget ser ut i länet? - Varierar mycket mellan olika vatten, övergödda vatten → låga halter per biomassa (utspädd). Okunskap oroar, vi mäter väldigt lite
- Strandskyddsfrågor, tillgängliga stränder kommer att ha försvunnit om 150 år. Påtalas detta för kommunerna? – Länsstyrelsen och kommunerna ansvarar för dispenser och tillsyn.
- Finns det ett behov att göra om kustvattenvårdsförbundet? - Vattenvårdsförbundens roll kommer att växa, KVVVF lägger om sitt arbete för att matcha vattenförvaltningens krav
- Hur jobbar ni med skolor? - Svårt att få in i läroplanen, svårt att aktivt åka ut till skolorna. Men man skulle kunna dra ihop alla biologi & kemilärare och berätta om vårt arbete